

درآمد ۳۱ میلیارد دلاری نفت در نیمه نخست

فروش نفت رکورد ۷ ساله رازد؛ بازگشت پول؟ نمی‌دانیم

بدی عبداللہی
برگروه اقتصاد

از ابتدای دهه ۵۰ تاکنون که اقتصاد ایران با پدیده‌های شدید نوظهور و تبدیل نرخ ارز به لنگر اصلی روبرو است، دولت‌هایاری مدیریت تقابلی و تثبیت نوظهور و حتی رسیدن به هدفگذاری تئوری، روی کنترل و تثبیت نرخ ارز به هر قیمتی حساب کرده‌اند. از این منظر، در اقتصاد ایران نرخ ارز یک متغیر حاشیه‌ای که هیچ تثبیت اقتصادی‌سیاسی برای آن وجود ندارد، می‌باشد. بر سر این‌ها هم اتفاق شده است. در طول تاریخ، نرخ ارز به عنوان یک عامل کلیدی موفقیت یا شکست برای اقتصاد یک کشور بوده است. اگر تکیه بر منابع ارزی دائمی شود، یک سو منجر به پدیده بیماری هلندی شده و بخش تولید رقابت‌پذیر خود را از دست می‌دهد و از دیگر سو، با اتمام منابع ارزی و کاهش توان دولت برای مداخله ارزی، جهش ارزی منجر به افزایش سطح عمومی قیمت‌ها می‌گردد. با این حساب، درآمدهای ارزی برای ایران یک رکن فقهی حیاتی بوده که فراز و فرودهای آن به همراه سیاست‌گذاری ارزی، می‌تواند بر زندگی مردم، تحولات اقتصادی و به واسطه آن اقتصاد ایران بزرگ بگذارد. از این موضوع در سالی‌های اخیر مشاهده شد. طی سال‌های اخیر دولت تازمان اجرای سیاست ارزی جدید با محدودیت‌های زیادی روبرو بود که اخیراً با تغییر دست فرمان ارزی و سیاست حمایتی، عرضه ارز بهتر شده و نوسان نرخ ارز هم در صورت ملل اخبار ناشی از سیاست خارجی مدیریت نخواهد شد. اما نکته قابل تأمل این است که براساس سیاست‌های داده‌های مرکزی ایران، طی سال‌های محدودیت‌های ارزی در جریان از دهه که کشورمان ۶ ماهه نخست حدود ۳۱ میلیارد دلار درآمد ارزی از صادرات نفت و گاز داشته که پس از ۱۴۰۳، بالاترین صادرات نفت و گاز از سال ۱۳۹۷ تاکنون است.

صادرات ۳۱ میلیارد دلاری نفت و گاز

بر اساس داده‌های بانک مرکزی ایران، در ۶ ماهه نخست امسال ارزش صادرات نفت و گاز کشور حدود ۳۰ میلیارد و ۷۴۶ میلیون دلار بوده که نسبت به رقم صادرات نزدیک به ۳۴ میلیارد دلاری مدت مشابه سال گذشته گرچه کاهش ۹٫۳ درصدی داشته اما بالاترین مقدار صادرات نفت و گاز ایران طی ۶ ماه سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ است.

پای داده‌ها نشان می‌دهد بین سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۴۰۴ در نیمه نخست سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۳ صادرات نفت و گاز ایران به طور میانگین حول و حوش ۳۴ میلیارد دلار بوده است. رقمی که در نیمه نخست سال ۱۳۹۰ حدود ۶۶ میلیارد دلار است که پس از تشدید تحریم‌ها و کاهش قابل توجه قیمت نفت، صادرات نفت و گاز ایران در حدود ۵۰ درصدی در آمد رو به رو بود. در سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ ارزش صادرات نفت و گاز به طور متوسط ۲۵ میلیارد دلار در عدد روز ۱۳۹۶ نزدیک به ۳۸ میلیارد دلار بوده است. نیمه نخست سال ۱۳۹۷ با بالاترین رقم مقادیر یعنی ۳۸/۵ میلیارد دلار می‌رسد. رقم مذکور در سال ۱۳۹۸ و پس از تشدید تحریم‌های به حدود ۱۶ میلیارد دلار سقوط کرده در سال ۱۳۹۹ نیز به واسطه محدودیت‌های

راهکارهای اقتصادی برای حل ناترازی گاز

روحسین زارعی
مشیگراقتصادی

تراژدی ناترازی گاز در ایران، بیش از آنکه برآمده از محدودیت‌های فنی باشد، محصول مزمن سرکوب قیمتی و تخصیص ناکارآمد منابع در بستر یک اقتصاد انرژی محور است. امروز تکلیف عمیق میان تولید و تقاضا، همچون گسلی فرساینده، پیاپیاری زنجیره ارزش صنایع را تهدید کرده و هر-ینه -فرصت گرایی را برپیکره میان‌مدت کشور تحمیل می‌کند. گذار از این بحران، نیازمند شجاعت و اصلاحات ساختاری و بازآرایی نظام انرژیتی است، به گونه‌ای که با عبور از رویکردهای دستوری و حرکت بسوی اقتصاد انرژی قیمت‌ها و بهره‌گیری از ابزارهای بازار، انرژی از کالایی برای التماس، به پشتیبانی برای توسعه پایدار شود. سیاست چند دهه اخیر کشورمان در حوزه انرژی نتایج قابل تأملی داشته است. یکی از آن‌ها، حذف ناخواسته تنوع از سبد انرژی کشور بوده است، به طوری که بر اساس نمودار گزارش حاضر، سهم گاز طبیعی از کل مصرف قراردادهای انرژی کشور از حدود ۱۰ تا ۳۰ درصد طی سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰، ۷۵ درصد تا سال ۱۳۹۷ رسیده است. این اتفاق منجر به فشار بر گاز طبیعی، هدر رفتن آن، ناترازی انرژی، قطعی گاز صنایع در فصل سردی منجر به مخاطرات دیگری شده است. در واقع نتایج به اقتصاد انرژی (سرکوب قیمتی و تخصیص ناکارآمد منابع) عین سبب انرژی کشور را هم دچار مخاطرات و کاهش تنوع کرده است.

اصلاح سیاست‌های قیمتی

اصلاح سیاست های قیمتی، به صرفه ای بیشتر عده ای در تعرفه ها با کمک به بازاریابی، نظام انگیزشی برای مقابله با اتلاف منابع ملی است. در حال حاضر، جاش پدین در اقتصاد انرژی ایران، پدیده شکست بازار ناشی از بازارهای غیر همگند است که منجر به کنترل بهروری برای این شده است. به روز رفتن از این وضعیت، پیام سازی مدل تعرفه گذاری برای افزایش (IBT) ضروری است. اجتناب از پدیده است؛ اگرچه به یک تکیه بر منطق عدالت توزیعی، به مالی مصرف مازاد از دوش دولت پرداخته و به لایه های بر مصرف منتقل می کند.

از سوی دیگر، واقعی سازی تدریجی قیمت ها برای بخش های مولد، باید بار و ریسک پرداخت اصل و سود را به عهده دولت قرار دهد. به این معنا که آزادسازی قیمت گاز باید به عنوان اصلاحات هم پیوند همراه باشد؛ به این معنا که آزادسازی قیمت گاز باید به عنوان

تأسیس شرکت با مسئولیت محدود گروه توسعه آتیه سرآمد در تاریخ ۱۴۰۴/۱۱/۲۶ به شماره ثبت ۶۶۷۲۴۴ به شناسه ملی ۱۴۰۱۵۱۱۸۳۹۹ ثبت و امضا ذیل دفتر تکمیل گردیده که خلاصه آن به شرح زیر جهت اطلاع عموم آگهی می‌گردد.

موضوع فعالیت: فعالیت در زمینه خرید، فروش، واردات و صادرات کلیه کالاهای مجاز بازرگانی و انفرامایت و فناوری اطلاعات و ارتباطات شامل تولید و مونتاژ کلیه تجهیزات و وسایل رایانه‌ای، الکترونیکی، مخابراتی و اتوماسیون اداری و صنعتی و انعقاد قرارداد و دانش فن در زمینه‌های مذکور از خارج کشور به شرکت یا بانکس در زمینه کلیه زمینه‌های فناوری اطلاعات، ارتباطات، انجده فعالیت‌های لازم در زمینه ارتباطات و فناوری اطلاعات و ارتباطات، طراحی و پیاده‌سازی و نصب، راه‌اندازی و نگهداری کلیه سیستم‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری، واردات و صادرات کلیه نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای رایانه‌ای و ارتباطی و مخابراتی و کنترل و ابراراق، شرکت در مناقصه‌های مربوط به الکترونیک، مخابرات، رایانه، اعطای نمایندگی و ارائه راحل‌های جامع در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات، ارائه خدمات مرتبط با ایمنی شبکه و سیستم‌های مربوط، انجام کلیه امور تحقیقاتی شامل مطالعات امکان‌سنجی تهیه و تدوین برنامه جامع فناوری اطلاعات و ارتباطات، طراحی و

گرفتاری به‌زمت به ۸/۵ میلیارد دلار می‌رسد، در نیمه نخست سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ رقم صادرات نفت و گاز ایران به ترتیب ۲۹۳،۱۸۷ و ۲۵۱ میلیارد دلار بوده و این عدد در نیمه نخست سال ۱۴۰۲ به حدود ۳۴ میلیارد دلار می‌رسد. در مجموع، صادرات نفت و گاز ایران طی نیمه نخست سال جاری بدون در نظر گرفتن مدت مشابه سال گذشته از جمله بالاترین ارقام صادرات نفت و گاز در دوره تحریمی ۱۳۹۷ تاکنون بوده است. در نگاه نخست گرچه این عدد نسبت به صادرات برخی از کشورهای منطقه عربستان سعودی و عراق کمتر بوده، اما باید توجه داشت این رقم در حالی است که یک سال یکبار ایران تحریم بوده، ایران تشدید شده، تحولات ژئوپلیتیکی روی دست قرار گرفته و منابع زیادی برای صادرات نفت شکل گرفته است.

معمای افزایش صادرات نفت و جهش ارزی

این طور که اشاره شد، بدون در نظر گرفتن رقم سال ۱۴۰۳، صادرات نفت و گاز ایران به لحاظ ارزش طی سال جاری بالاترین رقم از سال ۱۳۹۷ تاکنون بوده است، اما در اینجا یک تناقض وجود دارد، آن هم اینکه اگر صادرات نفت و گاز بالا رفته چرا هم‌زمان شاهد جهش نرخ ارز بوده‌ایم. برای پاسخ به این سؤال به چندین نکته می‌توان اشاره کرد.

تکته اول اینکه افزایش صادرات نفت لزوماً به معنای افزایش ارز در دسترس نیست. به عبارتی، از آنجایی که در ایران پس از تحریم‌ها، ساختار پرداخت رسمی از بین رفت و بخش بزرگی از آمدهای حاصل از صادرات نفت ایران به‌طور مستقیم و شفاف وارد سیستم بانکی داخلی نمی‌شود، در فرایند انتقال درآمدهای نفتی از طریق شرکت‌های ترانزیت، علاوه بر اینکه این انتقال منجر به افزایش قابل توجه نرخ مردم‌محبین افزایش قیمت نفت و بازگشت ارز به کشور می‌شود، بعضاً تأثیرهای دیگری رخ می‌دهد. مثلاً مستقیماً منجر به کاهش سرمایه‌های ارزی دولت، کاهش نرخ دلار و بازسازی بانک مرکزی در بازار ارز و کاهش توان تأمین نیازهای ارزی واردات می‌شود. همه این‌ها به بازار ارز سیگنال افزایش نرخ را می‌دهد. این تفاوت میان درآمد اسمی و مستتر عملی، منجر به پیش‌های ارزی در مقاطع مختلف در ایران شده است. مورد دوم، ساختار چندبخشی از است. طی سال‌های اخیر شکاف میان نرخ رسمی و آزاد، الگوریتم‌نگه داشتن ارز در خارج با فروش در بازارهای غیر رسمی را تقویت کرد. همچنین تخصیص خاص بالایی درآمدهای ارزی دولت (نفت و گاز) بر پوششیم، به واردات کالاها اساسی منجر به کاهش ذخایر ارزی دولت و کاهش توان بازسازی بانک مرکزی در بازار ارز آزاد می‌شود. این شکاف در بخش صادرات غیر نفتی نیز با کاهش بازگشت ارز و ریزش شده و این دو دست به‌دست هم داده و در جهش ارزی پاییز و دی‌ماه ۱۴۰۴ نقش مهمی داشتند.

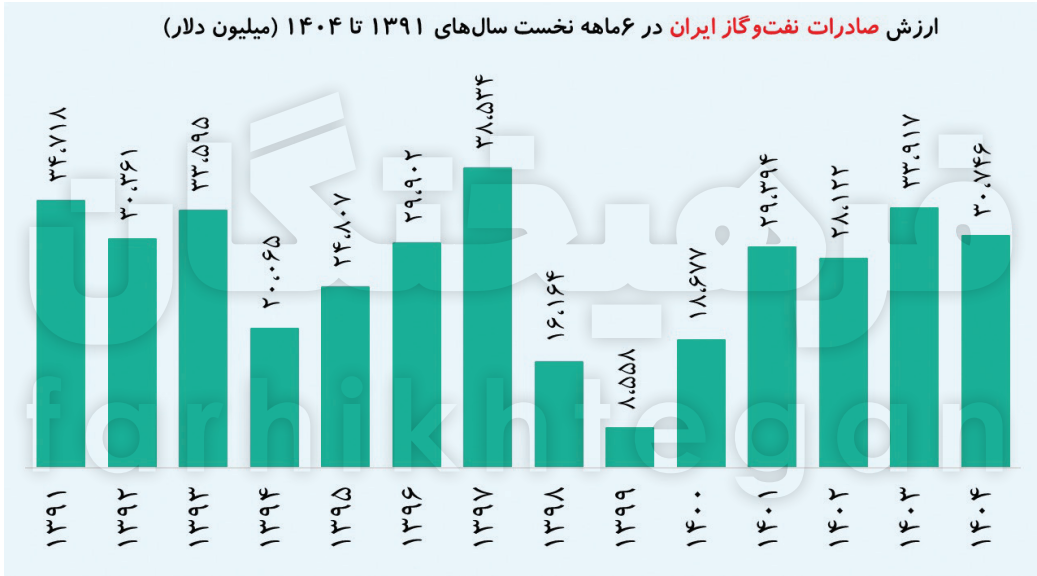
مورد سوم، کسری بوده و رشد نقدینگی است. افزایش هزینه‌های دولت پس از جنگ ۱۲ روزه به همراه افزایش اضافه برداشت بانک‌های ناتراز منجر به افزایش پایه پولی و نقدینگی شد. افزایش نقدینگی آن هم افزایش نقدینگی بی کیفیت (نقدینگی که به جای بازارهای مولد، به سمت تقاضاهای سفته‌بازانه طلا، سرکه و ... می‌رود) در افزایش تقاضای اسمی برای دلار و جهش ارزی در بازار موثر بوده است. مورد چهارم، انتظارات تورمی است. ریسک سیاسی و ژئوپلیتیک پس از جنگ

۱۲ روزه و به گفته دوج کوچکترین سیگنال در بارش های منطقه ای و آمادگی اثرات خارجی بر انتظارات از گذشتن بازار از این بارش بعدت میخور شود. در آن شرایط، انتظارات نومی به شدت ریسک فعالیت های اقتصادی را افزایش داده و منجر به افزایش تقاضای احتیاطی برای دلار، کاهش عرضه دلار از سوی صادرکنندگان دلار، افزایش غیرعقبتی و ترسناکی های نفتی و حتی خروج سرمایه شده. بدین ها باید تأمین از قریح قیاح کار از بازار رانیز افزود. همه این ها در جهش ارزی کشور نقش بازی کرده اند.

زمان حل چالش تراستی‌ها

مرور دهه‌های رسمی نشان داد که صادرات نفت و گاز ایران نسبت به سال‌های
همچون ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، برابر شده اما، ماهه اسفند جزمقطعی
بوده که کشورمان بیشترین شوک از روی رماتمحل شد. یکی از دلایل این موضوع که
ایران به عنوان یک عضو اصلی در جریان انتقال منابع انرژی به کشور بود. هنوز
مرجع رسمی به این موضوع اشاره کرده که این اختلالات عمداً صورت گرفته یا
دلایل آن تشدید موانع تحریمی بوده است؛ اما همه کارشناسان و متخصصان حوزه
تجارت بر این موضوع تأکید دارند که دلیل اختلالات ارزی اسمبال کم توجهی
به ایجاد و برقراری یک ساختار پرداخت رسمی و فروش نفت روی شبکه تحت
نظارت آمریکا و غربی هاز طریق شبکه ترستی و شبکه‌های غیر رسمی بوده است.
به عبارت دیگر، کارشناسان می گویند تدام وزن تحریم وعدم حرکت به سمت
ایجاد سیستم پرداخت رسمی با کشور که بزرگترین خریداران نفت ایران
از جمله دلایل این اختلال است.

لازم به توضیح است تراستی ها که این روزها به یک کلیدواژه در ادبیات ارزی ایران تبدیل شده، در ابتدا برای دور زدن تحریم های بانکی و محدودیت های نقل و انتقال

شنکاف سرمایه‌گذاری را تمیز کرده و ریسک‌های سیستماتیک را برای فعالان بخش خصوصی تقلیل دهد. ایجاد ثبات در سیاست‌گذاری کلان و ارائه تضمین‌های حاکمیتی، محرک‌های بنیادین برای تبدیل سرمایه‌های خرد به جریان‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت خواهد بود. در واقع، پیوندزده منافع سرمایه‌گذاران با پروژه‌های بهینه‌سازی، نه تنها تأویب‌آور شبکه انرژی را در برابر نگرانه‌های فصلی افزایش می‌دهد، بلکه با تقویت زیربنای تولید، بسته‌بندی برای رشد مالیات است.

جمع‌بندی و ارائه راهکارهای نهایی

فروجام سخن، کان‌تازی فراخنده ایران، در یک‌پس‌بستی صرف، بلکه (فصل بیداری) برای بازنگری بنیادین در ارکان حکمرانی نثری است. عبور از این چالش‌دیرینه، نه‌ان‌مندیک جراحی اقتصادی‌منه‌ور، و چندپه‌ای است که در آن، اصلاحات ساختاری نه‌جسورته‌زیر، بلکه در قالب یک «بسته» سیاستی منسجم، اجرا گردد. برای گذار از وضعیت فعلی به ثبات پایدار، اتخاذ راهبردهای کلی‌زیر اجتناب‌ناپذیر است:

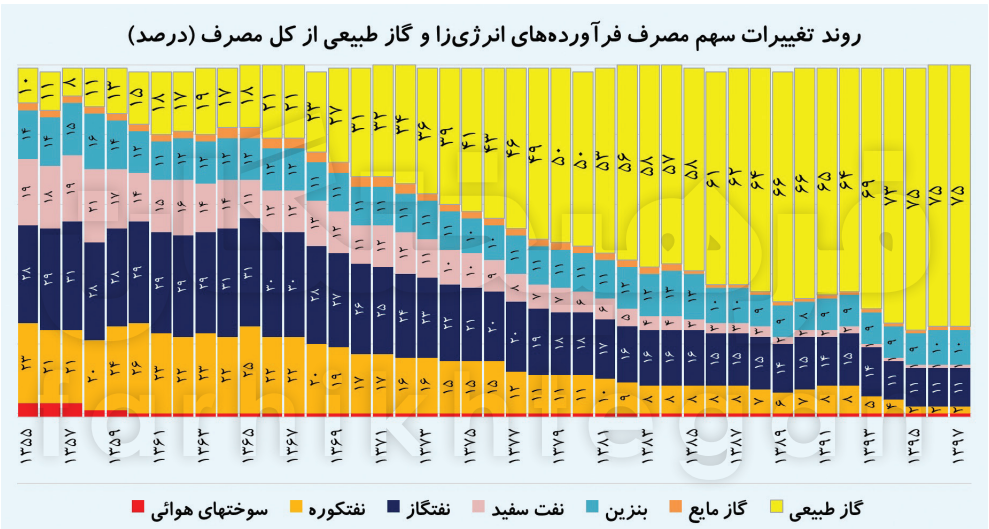
نخست، تغییر پارادایم از «قیمت‌گذاری دستوری» به «بسی‌مدلهای» «مبتنی بر بهره‌دهی نه‌فرصت» و «واقع‌سازی تدریجی تعو‌دها به پای‌منطق (تعرفه‌گذاری آزادانه)» از این‌رو (IBT) (1) برای این طریق، سیگنال‌های صحیح اقتصادی برای اصلاح الگوی مصرف صادر شود.

دوم، ایجاد و تقویت بازار بیهیسه‌سازی انرژی و استفاده از «گواهی‌های صرفه‌جویی» به‌عنوان یک ابزار مالی نوین، تا صرفه‌جویی از یک تومبیه اخلاقی به یک فعالیت مولد و سودآور برای بخش خصوصی بدل گردد. سوم، اولویت بخشی به سرمایه‌های گذار و پروژه‌های «ذخیره‌سازی انرژی زمین‌زیر» و توسعه زیرساخت‌های نوین برای مدیریت توان‌های اضافی و کاهش «سنگ‌بای سرمایه‌گذاری» در شبکه توزیع، علاوه بر این، تأسیس یک نهاد «گروکالوای مستقل» برای مدیریت تعارض منافع و حذف تدریجی بازارهای غیر همدند، سنگ بنای ارگانشت‌عقلانیت به این صنعت خواهد بود. باید پذیرفت که تداوم سیاست «از انرژی منعی منابع»، علاوه بر ممانعت فراسای ثروت ملی و ایجاد «عدم‌التعاف» در زیرساخت‌های انرژی، تنها بابت‌یکه‌بر «پرهیزی کلان» و تبدیل گاز به یک «نهاد» برای «توان‌های ناموزون انرژی‌رسان‌ها» برای صرفه‌جویی انرژی «نوسازی تکنولوژیک» و چشم‌پوشی «نوسازی» و «توسعه‌یاد» باشد، بلکه در گامی که میراث‌های نسل‌های آینده، به‌نام‌های انرژی‌های آینده، بلکه شکوفایی و اقتدار اقتصادی باشد.

این رویکرد با کاهش هزینه‌های معاملاتی و رفع نگران اطلاعاتی، بخش خصوصی را بر می‌انگیزد تا با سرمایه‌گذاری در تکنولوژی‌های پیشرفته، از محل بازایافت انرژی به سودآوری دست یابد. در واقع، بازارهای نوین با ایجاد انگیزه‌های قیمتی متقاطع و درونی سازی پیامدهای مثبت کاهش مصرف، پویایی لازم را برای خروج از این زینت ناترازی فراهم آورده و وظیفه‌دار تکنزدگی را از دوش پدیده عمومی به‌سوی مکانیسم‌های خود تنظیم گر بازار منتقل می‌کنند.

سرمایه‌گذاری و تأمین مالی

توسعه زیرساخت‌های استراتژیک، به‌ویژه در حوزه ذخیره‌سازی زیرزمینی، نوآوری‌های شبکه، مستلزم عبور از این‌ست‌تأمین مالی سنتی و حرکت به‌سوی مدل‌های نوآورانه مشارکت عمومی - خصوصی (PPP) است. صنعت گاز و به‌مثابه یک حوزه سرمایه‌بر، بیش از هر زمان دیگری به انباشت سرمایه و جذب سرمایه‌های منابعی از بازارهای مالی نیاز دارد. از منظر هزینه - فایده، تخصیص اعتبارات احداث تأسیسات ذخیره‌سازی، به‌مراتب کارتر و اقتصادی‌تر از تحمل خسارت‌های ناآرامی و توقیف خزانه تولید است. به‌رین، این امر در این راستا، به‌ویژه برای ابرارهای تأمین مالی سبز و انتشار اوراق پرورش، می‌تواند

ریال سهم الشرکه آقای مهدی یار سرخه به شماره ملی ۰۰۸۳۴۱۹۷۱ دارنده
۵۰۰۰۰۰ ریال سهم الشرکه اعضا هیئت مدیره آقای حامد رضائی به شماره
ملی ۰۰۱۷۰۱۸۷۰۶ به سمت رئیس هیئت مدیره
به مدت نامحدود خانم زهرا اسفندیار به شماره ملی ۰۰۲۵۳۸۹۹۲۰ به سمت
مدیرعامل (خارج از هیئت مدیره) به مدت نامحدود آقای مهدی یار سرخه به
شماره ملی ۰۰۸۳۴۱۹۷۱ به سمت عضو اصلی هیئت مدیره به مدت نامحدود،
دارندگان حق امتضا: کلیه اوراق و اسناد عهدها و تعهدآور شرکت از قبیل چک،
سفته، بروات، قراردادها، عقود اسلامی و همچنین کلیه نامه‌های عادی و اداری
با امضای آقای حامد رضائی با کدملی ۰۰۱۷۰۱۸۷۰۶ و مهدی یار سرخه با
کدملی ۰۰۸۳۴۱۹۷۱ همراه مهر شرکت معتبر می‌باشد. اختیارات مدیرعامل:
طبق اساسنامه روزنامه کثیرالانتشار فرهیختگان جهت درج آگهی‌های شرکت
تعیین گردید. به موضوع فعالیت مذکور به منزله اخذ و صدور پروانه فعالیت
نمی‌باشد. به استناد گواهی بانکی شماره ۰۰۱۷۰۶۷۱۹۴۰۱۷۳ مورخ ۱۳۴۰/۱۱/۱۴
بانک ملی با تسهیل سازمان بانک اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت‌ها و
موسسات غیرتجاری تهران (۲۱۲۹۵۵)

نظارت، پیاپی سازی، انتقال دانش فنی از خارج و بالعکس، خرید، فروش، واردات و صادرات کالاها را یابانه‌ای و کلیه مواد بهداشتی، آرایشی، غذایی، فرآورده های نفتی و پتروشیمی، آهن آلات و مواد معدنی، لوازم برقی و دیجیتال، لنگر همراه و لوازم جانبی آن و خریدوفروش سهام وبورس کالات ایران در زمینه موضوع فعالیت شرکت، ترخیص کالاهای شرکت از گمرکات داخلی و بین المللی، کشایش اعتبارات استانی ودان بانکهای داخلی وخارجی واخذ اعطایی نمایندگی ای مجاز در زمینه موضوع فعالیت شرکت، شرکت در نمایشگاه ها وغرفه اداخی واخذ وام وسهیلات از کلیه بانکها موسسات مالی واعتباری در زمینه موضوع فعالیت شرکت در صورت ضرورت قانونی انجام موضوعات فعالیت پس از اخذ مجوزهای لازم.

در صورت لزوم پس از اخذ مجوزهای لازم از مراجع ذربط مدت فعالیت: از تاریخ ثبت به مدت نامحدود مرکز اصلی: اسـتان تهران، شهرستان تهران، بخش مرکزی، شهر تهران، میدان ولی عصر، خیابان ولی عصر، شهید علی ولدی، پلاک ۳۰

سامانست سبب، مبلغ ۸ هـ دیکشتوی ۱۹۶۴۸۱۹۱۲۳۷۳۳۸۱۹ سه شاره اشتراک حقوقی عبارت است از طبق ۵۰۰۰۰۰۰۰۰ ریالت نقدی میزان سرمایه اشترکه هر یک از شرکاى آقای حامد رمضانى به شماره ملی ۰۰۱۷۰۱۸۷۰۶ دارنده ۵۰۰۰۰۰۰۰